

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

VERONIKA ĐURAN

HRVATSKA I EUROPSKA UNIJA

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2014.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

VERONIKA ĐURAN

HRVATSKA I EUROPSKA UNIJA

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Slobodan Mikac, mr. sc.

ČAKOVEC, 2014.

SADRŽAJ

SAŽETAK

1. UVOD	1
2. HRVATSKA NA PUTU U EUROPSKU UNIJU	2
3. PREGOVARAČKA POGLAVLJA	5
3.1. Unutarnje tržište i temeljne slobode	6
3.1.1. Sloboda kretanja roba	7
3.1.2. Sloboda kretanja radnika	8
3.1.2.1. Prijelazna razdoblja	9
3.1.3. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga	10
3.1.4. Sloboda kretanja kapitala	11
4. PRETPRISTUPNI FONDOVI I STRUKTURNI PROGRAMI	12
4.1. Kohezijska politika i strukturni fondovi	14
4.2. Projekti financirani kroz IPA program za jačanje Kohezijske politike	15
4.3. Tri najuspješnija lokalna EU projekta u Republici Hrvatskoj 2010. –	17
4.3.1. Razvojem umjetničkih vještina do svijeta rada	17
4.3.2. Višnja Maraska (Prunus Cerasus var. Marasca) kao sastojak funkcionalne hrane	18
4.3.3. CIVITAS ELAN	19
4.4. Fondovi Europske unije u Međimurskoj županiji	20
4.5. Projekt Mura-Drava.Bike	22
5. PREDNOSTI I NEDOSTACI ULASKA HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU	23
5.1. Nacionalni identitet	23
5.2. Nacionalni suverenitet	23
5.3. Financije	24
5.4. Gospodarstvo	24
5.5. Obrazovanje i mladi	25
5.5.1. Erasmus+ – Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport	25
5.6. Poljoprivreda	26
5.7. Nedostaci i otežavajuće okolnosti članstva u Europskoj uniji	28
6. TURIZAM HRVATSKE I EUROPSKA UNIJA	29

7. ISTRAŽIVANJE ZADOVOLJSTVA MLADIH ULASKOM HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU	31
7.1. Svrha i cilj istraživanja	31
7.2. Metodologija, instrument i uzorak	32
7.3. Rezultati provedenog istraživanja	32
7.4. Zaključak istraživanja	35
8. ZAKLJUČAK	37
9. LITERATURA	38
POPIS PRILOGA	40

SAŽETAK

Članstvo u Europskoj uniji Hrvatskoj je donijelo velik broj promjena, a s vremenom će ih biti još više. Ulazak u Europsku uniju nameće određene norme ponašanja države, građana i gospodarskih subjekata, ali istodobno ostavlja dovoljno prostora za očuvanje nacionalnog identiteta brojnih hrvatskih posebnosti. Ulaskom u Europsku uniju, Hrvatska je počela primjenjivati zajedničke propise, provoditi zajedničke politike, trošiti zajednička sredstva fondova Europske unije i funkcionirati kao dio jedinstvenog tržišta od pola milijarde ljudi. Pristupanje sa sobom donosi i pravila igre koja na tom tržištu postoje, a koja treba poštivati.

Republika Hrvatska se niz godina pripremala za ulazak u Europsku uniju. Te pripreme obuhvaćale su zakonodavne i institucionalne prilagodbe koje se vidljivo odražavaju na naše gospodarstvo i društveno okruženje. Proces pristupanja zahtijevao je i ispunjavanje niza kriterija i obveza čime je Hrvatska radila na ostvarivanju istih prava koja imaju i ostali građani Europske unije, poput slobode da žive, rade i obrazuju se u drugim državama Europske unije. Ulaskom u Europsku uniju, Hrvatska je stekla brojne pogodnosti i prednosti, a bitno je istaknuti 4 temeljne slobode: sloboda kretanja roba, sloboda kretanja radnika, pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga te sloboda kretanja kapitala.

Procjena izravnih financijskih učinaka pokazala je da bi u prve tri godine članstva u Europskoj uniji Hrvatska mogla očekivati najmanje 2 milijarde eura transfera. Tako bi uplata u proračun Europske unije iznosila oko 1,6 milijardi eura te bi prema tome pozicija Hrvatske bila pozitivna i u prosjeku iznosila 0,2 posto bruto nacionalnog dohotka godišnje. Dok bi s druge strane, neto financijski učinak na državni proračun mogao biti negativan u prvim godinama članstva. Unatoč tome, negativni će učinak pristupanja na državni proračun dugoročno slabiti kada se ostvare pozitivni učinci promjene u strukturi državnih rashoda.¹

Ključne riječi: *Republika Hrvatska, norme, Europska unija, fondovi, članstvo*

¹ Švaljek, S. (2007.). Pristupanje Europskoj uniji: očekivani ekonomski učinci. Zagreb, Ekonomski institut, str. 9.

1. UVOD

Europska unija je međuvladina, gospodarska i politička zajednica nastala kao rezultat suradnje i procesa integracije započete 1951. godine između 6 europskih država, nakon čega je uslijedilo pet valova proširenja. Danas ova zajednica broji 28 zemalja članica: Austrija, Belgija, Bugarska, Rumunjska, Francuska, Italija, Španjolska, Portugal, Slovačka, Češka, Latvija, Estonija, Litva, Grčka, Irska, Mađarska, Makedonija, Njemačka, Poljska, Cipar, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Luksemburg, Finska, Malta, Nizozemska, Slovenija i Hrvatska. One su se slobodno udružile radi učvršćenja mira, promicanja demokratskih vrednota, blagostanja i dobrobiti svojih naroda te gospodarskog i socijalnog napretka. Republika Hrvatska je punopravnom članicom Europske unije postala 1. srpnja 2013. godine i tako je uz Grčku jedina država koja je sama ušla u EU.²

Europska unija sastoji se od brojnih institucija neophodnih za rad same zajednice i za donošenje raznih odluka u okviru Europske unije: Europska komisija, Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće Europske unije ili Vijeće ministara te Sud Europske unije. Nakon što je Europsko vijeće prihvatilo pozitivno mišljenje Europske komisije o Hrvatskoj kao o podnositeljici zahtjeva za članstvo Europske unije, ujedno joj je dodijelilo i status kandidata za punopravno članstvo. Jedna od bitnijih koristi članstva Europske unije jest mogućnost korištenja fondova njezine Kohezijske politike.

Proces globalizacije utječe na sve zemlje svijeta, pa tako i na Hrvatsku. Danas je politički i ekonomski razvoj država uvjetovan suradnjom i uzajamnim djelovanjem. Daljnji razvoj Hrvatske u velikoj mjeri ovisi o međunarodnom ugledu naše države i o uspjehu integriranja hrvatskog gospodarstva u europske i svjetske gospodarske tokove. Prema tome, članstvo u Europskoj uniji trebalo bi predstavljati važnu prednost. U gospodarskom smislu, Hrvatska ovisi o rastu turizma, priljevu stranog kapitala i izvozu hrvatskih proizvoda u inozemstvo. Navedeni sektori zasigurno će se razviti brže sada kada je Hrvatska članica Europske unije. Osim toga, Hrvatska može utjecati na odluke koje se tiču budućnosti Europe, a time posredno i vlastite budućnosti.

² Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. „Što je Europska unija“, *Sve što ste htjeli znati o Europskoj uniji*, str. 2.

2. HRVATSKA NA PUTU U EUROPSKU UNIJU

Uspostavljanje odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije započinje međunarodim priznanjem Republike Hrvatske kao nezavisne i suverene države 15. siječnja 1992. godine. Od tada do danas odnosi su se razvijali postupno i nizom koraka doveli do pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, njihova završetka i potpisivanja Ugovora o pristupanju Europskoj uniji.

Put ulaska Hrvatske u EU trajao je više od dvanaest godina, a započeo je potpisivanjem europskih sporazuma te Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) 29. listopada 2001. godine. Nakon toga slijedilo je ispunjavanje uvjeta i izrada zahtjeva za članstvo te njegovo podnošenje Vijeću Europske unije. Vijeće je uputilo zahtjev na razmatranje Europskom vijeću te pozvalo Europsku komisiju da izradi mišljenje. Europska komisija tada Republici Hrvatskoj poslala upitnik s rokom unutar kojeg je Hrvatska trebala prirediti potrebne podatke, tj. odgovore. Nakon što je Europska komisija donijela pozitivno mišljenje o Hrvatskoj, Europsko vijeće razmatra mišljenje Europske komisije i prihvaća njezino pozitivno mišljenje te Hrvatskoj dodjeljuje status kandidata za članstvo i donosi odluku o otvaranju pregovora.³

Zahtjev za punopravno članstvo podnesen je 2003. godine, a vremenski tijek ulaska odvijao se ovim redosljedom:

- 18. lipnja 2004. Republika Hrvatska dobiva službeni status kandidata za članstvo u Europskoj uniji
- 3. listopada 2005. službeno počinju pristupni pregovori
- 10. lipnja 2011. predlaže se zatvaranje pristupnih pregovora sa Hrvatskom
- 24. lipnja 2011. odluku o zatvaranju pregovora podržava Europsko vijeće
- U Bruxellesu je 9. prosinca 2011. potpisan Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.⁴

³ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2012.). „Od zahtjeva za članstvo do pregovora o pristupanju Europskoj uniji: postupak“, *Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do članstva*, str. 12. i 13.

⁴ Pregled odnosa EU-a i Hrvatske. <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=hr&content=62>

Tekst Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji sastoji se od osnovnog teksta koji ima četiri članka, Akta o uvjetima pristupanja Republike Hrvatske i prilagodbama Ugovora o Europskoj uniji, Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju. Ugovor su potpisali predsjednik države Ivo Josipović i tadašnja predsjednica Vlade Jadranka Kosor (Slika 1.) u ime Hrvatske te šefovi država ili vlada zemalja članica Europske unije. Potpisivanje Ugovora obilježava kraj dugotrajnog procesa priprema za pristupanje, okrunjenog završetkom šestogodišnjih pregovora u lipnju 2011. godine.⁵

Na referendumu održanom 22. siječnja 2012. godine, 66,27% birača glasovalo je za ulazak Hrvatske u Europsku uniju. Hrvatski sabor jednoglasno je, 9. ožujka 2012. sa 136 glasova „ZA“, usvojio Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Nakon što je dvadeset i sedam država u svojim parlamentima ratificiralo naš ugovor, Hrvatska 1. srpnja 2013. postaje punopravna članica Europske unije čime se predviđa ostvarenje strateškog cilja i najveći uspjeh nakon uspostave hrvatske države.⁶

Slika 1. *Potpisivanje Ugovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji*

Izvor: <http://www.jutarnji.hr/ulazimo-u-eu--hrvatska-potpisuje-danas-u-9-30-sati/992425/> (20.5.2014.)

⁵ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). „Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji“, *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja*, str. 5.

⁶ Pregled odnosa EU-a i Hrvatske. <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=hr&content=62>

Za ulazak Hrvatske u Europsku uniju, Ministarstvo europskih integracija, ali i sva ostala ministarstva, trebala su uložiti velike napore u pregovore sa Europskom unijom. Službeni predstavnici vlasti bili su obvezni neposredno surađivati s pučanstvom u najširem smislu kako bi se što kvalitetnije pripremili za promjene koje nastaju ulaskom države u Europsku uniju.

Prije svega, bilo je potrebno informirati širi sloj pučanstva i poraditi na njegovoj izobrazbi, što podrazumijeva mnogobrojne tečajeve iz raznovrsnih područja života koji su bili namijenjeni različitim ciljanim grupama: tijelima uprave, ekonomistima, poljoprivrednicima, sucima, obrtnicima, prosvjednicima i drugim djelatnicima radi upoznavanja s pravilima i standardima koji postoje u Europskoj uniji. Posebno je važno bilo obuhvatiti sve krajeve Hrvatske, njene najmanje općine te doprijeti do svakog stanovnika i pojasniti kakve im se mogućnosti otvaraju i koje obveze im se nalažu ulaskom Hrvatske u Europsku uniju.

Ulazak u Europsku uniju donio je sa sobom i brojne standarde, pa je bilo potrebno što efikasnije djelovati na razini Hrvatske kako bi spremno mogla dočekati ulazak. To podrazumijeva obavljanje zadataka postavljenih pred državnu vlast, ali i sve ostale djelatnike, posebno pred ustanove izobrazbe. Kako su se ti zadaci morali čim prije pravilno i kvalitetno ispuniti, bilo je nužno što prije ponuditi adekvatne udžbenike, materijale za tečajeve, organizirati velik broj malih i velikih seminara putem kojih su se nadopunjavale aktivnosti različitih dijelova državne vlasti.

Budući da su obični građani Republike Hrvatske bili slabo informirani o prednostima i njihovim pravima prilikom ulaska u EU, bilo je potrebno uložiti velike napore u njihovo upoznavanje sa svim pravima i prednostima. Bilo je bitno što bolje pripremiti mladi intelektualni potencijal zbog što boljeg razumijevanja pravnih propisa i pravila te temeljnih ideja na kojima počiva Europska unija. Za Hrvatsku je važno što bolje poznavanje, razumijevanje, dnevno praćenje i primjenjivanje europskih propisa zbog stalne promjene u pravnom sustavu Europske unije.⁷

⁷ Mintas – Hodak, Lj. i sur. (2004.). „Uvod u Europsku uniju“. U: *Uvod u Europsku uniju*. Zagreb, MATE d.o.o., Zagrebačka škola ekonomije i managementa - Centar za europske studije.

3. PREGOVARAČKA POGLAVLJA

Glavni je naglasak pregovora dokazati sposobnost države kandidatkinje da usvoji zakonodavstvo Europske unije s obzirom da će o tome znatno ovisiti njena sposobnost ispunjenja svih drugih kriterija za članstvo. Skoro šest godina pregovaralo se o ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju. Ti pregovori završeni su 30. lipnja 2011. godine, a rezultati pregovora sadržani su u Ugovoru o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Nijedna država prije nas nije imala mjerila za otvaranje i zatvaranje poglavlja. Pregovori Hrvatske sadržavali su veći broj poglavlja nego što su ih imale države prije. Hrvatska je prva zemlja koja je imala posebno poglavlje – pravosuđe. Time smo stvorili standarde i mjerila za zemlje koje će doći u budućim krugovima proširenja, ali i temelje za ocjenjivanje stanja pravosuđa ostalih zemalja članica što je ujedno veliki doprinos za funkcioniranje Europske unije.⁸ Pregovaračkih poglavlja bilo je 35, a to su:

1. poglavlje – Sloboda kretanja roba
2. poglavlje – Sloboda kretanja radnika
3. poglavlje – Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga
4. poglavlje – Sloboda kretanja kapitala
5. poglavlje – Javne nabave
6. poglavlje – Pravo trgovačkih društava
7. poglavlje – Pravo intelektualnog vlasništva
8. poglavlje – Tržišno natjecanje
9. poglavlje – Financijske usluge
10. poglavlje – Informacijsko društvo i mediji
11. poglavlje – Poljoprivreda i ruralni razvitak
12. poglavlje – Sigurnost hrane, veterinarsvo i fitosanitarna politika
13. poglavlje – Ribarstvo
14. poglavlje – Prometna politika
15. poglavlje – Energetika
16. poglavlje – Porezi
17. poglavlje – Ekonomska i monetarna politika

⁸ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2013.). *Hrvatska 28. članica Europske unije*, str. 1.

18. poglavlje – Statistika
19. poglavlje – Socijalna politika i zapošljavanje
20. poglavlje – Poduzetništvo i industrijska politika
21. poglavlje – Trans-europske mreže
22. poglavlje – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata
23. poglavlje – Pravosuđe i temeljna prava
24. poglavlje – Pravda, sloboda i sigurnost
25. poglavlje – Znanosti i istraživanje
26. poglavlje – Obrazovanje i kultura
27. poglavlje – Okoliš
28. poglavlje – Zaštita potrošača i zdravlja
29. poglavlje – Carinska unija
30. poglavlje – Vanjski odnosi
31. poglavlje – Vanjska, sigurnosna i obrambena politika
32. poglavlje – Financijski nadzor
33. poglavlje – Financijske i proračunske odredbe
34. poglavlje – Institucije
35. poglavlje – Ostala pitanja – Razna pitanja koja se mogu pojaviti tijekom pregovora, a koja nisu obuhvaćena ostalim pregovaračkim poglavljima ili su se pojavila nakon zatvaranja drugih poglavlja.⁹

3.1. Unutarnje tržište i temeljne slobode

Kroz pregovaračko vrijeme i tijekom procesa prilagodbe Republika Hrvatska bila je dužna uskladiti Ustav Republike Hrvatske i veliki broj zakona s najvišim standardima pravne stečevine Europske unije. Osim toga, pred Hrvatskom je bilo i prilagođavanje dodatnim zahtjevima unutarnjeg tržišta i slobode kretanja kako bi što bolje konkurirala među državama članicama. Tržišna sloboda kao temelj gospodarskog ustroja i razvoja poslužila je i kao temelj na kojem počiva unutarnje tržište Europske unije. Proces europske integracije nemoguće je zamisliti bez jedinstvenog unutarnjeg tržišta, koje

⁹ Ministarstvo vanjski i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja.*

danas čini temelj gospodarskog i političkog funkcioniranja Europske unije. Njegovim postojanjem omogućava se ravnopravna konkurencija gospodarskih subjekata unutar Unije, ali se povećava i njezina konkurentnost na svjetskom tržištu.

Glavni motiv njegova osnivanja bilo je odvijanje slobodne trgovine, kretanja ljudi, dobara, kapitala te sloboda pružanja usluga među državama članicama. To su takozvane četiri tržišne i temeljne slobode, a ujedno i prva četiri pregovaračka poglavlja. Navedene temeljne slobode od posebne su važnosti za funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Dva osnovna načela na kojima je utemeljeno unutarnje tržište osiguravaju nepostojanje diskriminacije i različitog tretmana domaćih i stranih, odnosno uvezenih proizvoda, ali i obvezu uzajamnog priznavanja. Stvaranje jedinstvenog tržišta pojedinim kategorijama subjekata donijelo je višestruke koristi. Tako su pojedinci stekli pravo na boravak, rad, školovanje i pravo na mirovinu u drugim državama članicama. Zbog povećane konkurencije cijene su smanjene, a potrošači imaju i veći izbor robe. Na kraju, poslovni subjekti i pružatelji usluga imaju veće tržište i veće mogućnosti za pokretanje posla u drugim državama članicama.¹⁰

3.1.1. Sloboda kretanja roba

Sloboda kretanja roba jedna je od četiri temeljne slobode kojima se osigurava učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta Europske unije. Ova sloboda predstavlja uklanjanje svih prepreka na području trgovine koje onemogućavaju stavljanje na nacionalna tržišta proizvode koji su porijeklom iz drugih država članica Unije. Prepreke se mogu ukloniti ujednačavanjem nacionalnih propisa i tehničkih zahtjeva za proizvode, uključivši ukidanje carina i pristojbi s jednakim učinkom, usvajanje zajedničke carinske tarife prema trećim državama, zabranu količinskih ograničenja i mjera s jednakim učinkom te reformu državnih monopola. Na taj se način osigurava i jednaka razina zaštite javnog zdravlja potrošača i okoliša na cjelokupnom unutarnjem europskom tržištu.

¹⁰ Štingl, K. Unutarnje tržište Europske unije i temeljne slobode.
<http://www.iusinfo.hr/dailycontent/Topical.aspx?id=14613>

Na proizvode koji nisu obuhvaćeni europskim zakonodavstvom primjenjuje se načelo uzajamnog priznavanja, što znači da se proizvodi koji su zakonito proizvedeni i stavljeni na tržište u jednoj državi članici mogu slobodno kretati na cijelom području Europske unije. Neka ograničenja su moguća ako tako zahtijevaju potrebe javnog morala, javnog reda, javne sigurnosti, zaštite zdravlja ljudi, životinja i biljaka, zaštite nacionalnog blaga, umjetničke ili povijesne ili arheološke vrijednosti te zaštite industrijskog i trgovačkog vlasništva.

Izvoz hrvatskih proizvoda dodatno je olakšan ulaskom Hrvatske u Europsku uniju. Budući da razvoj hrvatskog gospodarstva uvelike ovisi o izvozu hrvatskih proizvoda koji se većinom plasiraju upravo na tržište Europske unije, za Hrvatsku to predstavlja veliku prednost. Hrvatska je ulaskom u EU postala sastavnim dijelom unutarnjeg tržišta gdje vrijede jednaka pravila za sve države članice, a time se osigurava veća mogućnost da kvalitetni hrvatski proizvodi budu konkurentni na europskom tržištu, a isto tako da kvalitetni europski proizvodi budu stavljeni na hrvatsko tržište. Dakle, hrvatski gospodarstvenici imaju veće mogućnosti za izvoz, a osim toga, postoji i veća sigurnost proizvoda na tržištu jer se vrši određeni nadzor pri stavljanju proizvoda na tržište.¹¹

3.1.2. Sloboda kretanja radnika

Sloboda kretanja radnika jedna je od četiri slobode unutarnjeg tržišta i jedno od temeljnih sloboda Europske unije, a očituje se u slobodnom kretanju i boravku tijekom zaposlenja u državi članici Europske unije te je povezano i sa svim granama socijalne sigurnosti kao što su zdravstveno i mirovinsko osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti i sa pravima na obiteljska davanja. Mogućnosti stvorene kroz slobodu kretanja radnika usmjerene su prema otvaranju novih radnih mjesta te se zbog toga uklanjaju suvišne administrativne i regulatorske kontrole. Neke države članice EU pristupanjem novih država imaju pravo i mogućnost uvođenja prijelaznog razdoblja prije nego što potpuno otvore svoje tržište rada novonastalim članicama, zbog mogućeg

¹¹ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). „Sloboda kretanja roba“, *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja*, str. 7. i 8.

poremećaja na njihovim tržištima rada.¹² Prema pravilima EU, uvođenje prijelaznog razdoblja može trajati prve dvije godine, zatim se može zatražiti produljenje za još tri godine i nakon svega toga mogu, ako dokažu opasnost za njihovo tržište rada, zatražiti još dvije godine. Stoga i Republika Hrvatska prema načelu uzajamnosti uvodi istovrsna ograničenja za sve države koje su hrvatskim radnicima uvele ograničenja. Što se tiče trećih zemalja, Hrvatska će i dalje moći regulirati priljev radne snage iz država koje nisu članice Europske unije jer će sustav radnih dozvola ostati na snazi.¹³

3.1.2.1. Prijelazna razdoblja

Države članice koje su odluku o uvođenju dvogodišnjeg prijelaznog razdoblja donijele zakonom su:

- Republika Austrija
- Savezna Republika Njemačka
- Republika Slovenija
- Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske

Države članice koje su odluku o uvođenju dvogodišnjeg prijelaznog razdoblja donijele odlukom Vlade:

- Vlada Velikog Vojvodstva Luksemburg
- Vlada Kraljevine Nizozemske
- Vlada Kraljevine Španjolske

Države članice koje su odluku o uvođenju dvogodišnjeg prijelaznog razdoblja dostavile diplomatskom notom Ministarstvu vanjskih i europskih poslova:

- Republika Cipar
- Talijanska Republika

¹² Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). „Sloboda kretanja radnika“, *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja*, str. 9.

¹³ Krasnec, T. Njemačka i Austrija uvele nam blokadu, po posao u Irsku i Dansku.

<http://www.vecernji.hr/hrvatska/njemacka-i-austrija-uvele-nam-blokadu-po-posao-u-irsku-i-dansku-574727>

- Republika Malta

Države članice koje su informirale veleposlanstva Republike Hrvatske:

- Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Kraljevini Belgiji
- Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Helenskoj Republici

Država članica koja je Hrvatsku informirala putem veleposlanstava:

- Službenu obavijest francuskih nadležnih tijela o uvođenju dvogodišnjeg prijelaznog razdoblja za hrvatske radnike objavilo je Veleposlanstvo Francuske Republike u Zagrebu.¹⁴

3.1.3. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga

Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga jedna je od temeljnih sloboda koje omogućavaju pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta Europske unije. Sloboda pružanja usluga znači da poslovni subjekti imaju pravo pružanja usluga u svim državama članicama bez obzira u kojoj državi članici im je sjedište, dok poslovni nastan znači pravo započinjanja i obavljanja gospodarskih aktivnosti te slobodu otvaranja zastupništava, predstavništava ili podružnica u bilo kojoj državi članici.

Kod pružanja usluga u načelu se ne traži ispunjavanje dodatnih uvjeta osim onih koji su već propisani i koji se traže u državi u kojoj su poslovni subjekti osnovani. Tako potrošači mogu iskoristiti najpovoljniju uslugu koja se nudi na unutarnjem tržištu Europske unije. Prema tome, hrvatskim poslovnim subjektima ulaskom u Europsku uniju omogućilo se pružanje usluga u svakoj državi članici, a da se u njima poslovno ne nastanjuju i to bez priznavanja dodatnih kvalifikacija. Država u kojoj se pružaju usluge može tražiti jedino prijavu da će se usluge pružati u dotičnoj državi, a u njoj su potrebni dokazi o državljanstvu, kvalifikacijama i poslovnom nastanu u matičnoj državi.

¹⁴ Pravila o radu državljana država članica Europske unije i članova njihovih obitelji.
<http://www.mrms.hr/pravila-o-radu-drzavljana-drzava-clanica-europske-unije-i-clanova-njihovih-obitelji-2/>

Postoje kvalifikacije i profesije koje su ulaskom u EU automatski priznate u drugim državama članicama iako su stečene u matičnoj državi, a to su: doktori medicine, doktori dentalne medicine, farmaceuti, doktori veterinarske medicine, arhitekti, medicinske sestre za opću njegu i primalje. Profesije koje ne ulaze u sustav automatskog priznavanja, priznaju se u drugoj državi članici po općem sustavu priznavanja te će biti priznavane ukoliko je razina stručne osposobljenosti barem jednaka razini potrebnoj u drugoj državi članici.¹⁵

3.1.4. Sloboda kretanja kapitala

Sloboda kretanja kapitala jedna je od temeljnih sloboda na kojima se temelji unutarnje tržište Europske unije. U ovom poglavlju Hrvatska je trebala uskladiti propise iz područja kretanja kapitala i tekućih plaćanja te borbe protiv financiranja terorizma i pranja novca, što podrazumijeva usklađeno zakonodavstvo na području Europske unije, dosljednu primjenu propisa, uspostavljanje potrebnih struktura i njihovu suradnju. Kapitalni poslovi podrazumijevaju ulaganja u nekretnine, poslove s udjelima u investicijskim fondovima, poslove s vrijednosnim papirima, kreditne i depozitne poslove, jednostrane prijenose imovine, plaćanja na osnovi ugovora o osiguranju i izravna ulaganja.¹⁶

Hrvatska je prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju liberalizirala tržište nekretnina što znači da je državljanima zemalja članica Europske unije omogućen isti tretman kao i hrvatskim državljanima kod kupnje nekretnina. Ulaskom u EU hrvatski građani i poduzetnici stječu veće mogućnosti izbora financijskih institucija sa kojima žele poslovati. Što se tiče financijskog kriminala, Hrvatska je uspostavila učinkovit sustav temeljen na provedbi Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i to kroz prilagodbu s europskim propisima i standardima.¹⁷

¹⁵ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). „Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga“, *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja*, str. 11. i 12.

¹⁶ Zakon o deviznom poslovanju, NN 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 92/09, 133/09, 153/09, 145/10, 76/13 (članak 7. točka 2.)

¹⁷ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). „Sloboda kretanja kapitala“, *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja*, str. 13.

4. PRETPRISTUPNI FONDOVI I STRUKTURNI PROGRAMI EUROPSKE UNIJE

Postoje dvije vrste pretpristupnih fondova Europske unije: oni koji su namijenjeni državama obuhvaćenim Procesom stabilizacije i pridruživanja (pretpristupni program CARDS) i zemljama kandidatkinjama za članstvo u Europskoj uniji (pretpristupni programi kao što su PHARE, ISPA, SAPARD). Cilj je ovih fondova i programa provedba političkih, gospodarskih i institucionalnih reformi. Na taj se način državama kandidatkinjama na raspolaganje stavljaju tehnička i financijska sredstva na putu njihova pristupanja Europskoj uniji. Osim spomenutih fondova, Republika Hrvatska je 2007. godine postala korisnicom IPA-e i strukturnih fondova (Slika 2.).

Slika 2. Kronologija fondova Europske unije

Izvor: <http://www.safu.hr/hr/o-programima-eu/prva-generacija-eu-fondova> (3.6.2014.)

Republika Hrvatska dobila je određena sredstva iz pretpristupnih fondova (Tablica 1.). Bila je korisnica programa CARDS koji se sastoji od nacionalne i regionalne komponente, što znači da dodjeljuje sredstva pojedinačnoj zemlji i sredstva za provođenje projekata s regionalnim značenjem, a koje već koristi nekoliko zemalja. Program PHARE bio je usmjeren na projekte jačanja kapaciteta zemlje za članstvo u Europskoj uniji; programom ISPA bili su financirani infrastrukturni projekti u području

prometa i zaštite okoliša, dok se program SAPARD koristio za unapređenje poljoprivrednih gospodarstava i prerade poljoprivrednih proizvoda.¹⁸

Tablica 1. *Financijska sredstva dobivena kroz pretpristupne fondove EU*

Godina	Naziv programa	Financijska sredstva
2001.-2004.	CARDS	262 mil €
2005. – 2006.	PHARE	167 mil. €
2005. – 2006.	ISPA	60 mil €
2006.	SAPARD	25 mil €

Izvor: *Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2012.). Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do članstva, Zagreb, str. 47.*

Hrvatska je od 2007. godine do trenutka stupanja u Europsku uniju bila korisnica novog integriranog pretpristupnog programa IPA (engl. *Instrument for Pre-Accession Assistance*) koji je utemeljen uredbom Vijeća Europske unije. Program IPA zamijenio je spomenute pretpristupne programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD. Hrvatska je korisnica svih pet komponenti IPA-e (Tablica 2.): jačanje kapaciteta i izgradnja institucija, prekogranična suradnja, regionalni razvoj, razvoj ljudskih potencijala i ruralni razvoj. Glavni su ciljevi programa IPA pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine Europske unije te priprema za korištenje Strukturnih fondova. U Hrvatskoj kao članici Europske unije, nepovratna sredstva iz IPA-e mogu koristiti većinom javne i neprofitne organizacije, a tek mali dio sredstava namijenjen je privatnom sektoru. Poduzetnici također mogu sudjelovati u sklopu IPA-e, ali ne toliko koristeći nepovratna sredstva koliko kroz prijave na različite natječaje.¹⁹

¹⁸ O programima EU. Prva generacija EU fondova. <http://www.safu.hr/hr/o-programima-eu/prva-generacija-eu-fondova>

¹⁹ *Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2012.). Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do članstva, str. 29. i 47.*

Tablica 2. Pregled IPA komponenti i financijska alokacija u razdoblju od 2007. - 2013.

Komponente IPA programa	2007 (mil €)	2008 (mil €)	2009 (mil €)	2010 (mil €)	2011 (mil €)	2012 (mil €)	2013 (mil €)
Pomoć u tranziciji i jačanje institucija	49,61	45,37	45,60	39,48	39,96	39,97	17,44
Prekogranična suradnja	9,69	14,73	15,90	15,60	15,87	16,44	9,75
Regionalni razvoj	45,05	47,60	49,70	56,80	58,20	57,45	30,09
Razvoj ljudskih potencijala	11,38	12,70	14,20	15,70	16,00	15,90	8,55
Ruralni razvoj	25,50	25,60	25,80	26,00	26,50	25,82	27,70
UKUPNO	141,23	146,00	151,20	153,58	156,53	155,59	93,52

Izvor: <http://www.strukturnifondovi.hr/ipa-2007-2013> (3.6.2014.)

4.1. Kohezijska politika i strukturni fondovi

Pretpostavlja se da će Hrvatska od 2014. do 2020. godine iz proračuna Europske unije na raspolaganju imati 11,7 milijardi eura, od čega oko 8 milijardi eura iz Kohezijske politike. Kohezijska politika usmjerena je na tri cilja: konvergencija (smanjivanje razlika u razvoju regija Europske unije), rast zapošljavanja kroz jačanje konkurentnosti i privlačnosti pojedinih regija za poduzetnike i investitore, jačanje prekogranične suradnje između zemalja i regija. Za ostvarivanje Kohezijske politike Europske unije osmišljeni su strukturni fondovi: Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond (Slika 3.). Kroz strukturne fondove, Hrvatska će godišnje na raspolaganju imati 1,6 milijardi eura, a to je 10 do 15% više nego što je imala kroz pretpristupne fondove. U samo prvih šest mjeseci članstva, Republici Hrvatskoj je kroz strukturne fondove i Kohezijski fond dodijeljeno 449,4 milijuna eura, dok je Hrvatska u proračun Europske unije uplatila 276,7 milijuna eura, što je čini neto primateljicom proračunskih sredstava Europske unije.

Članice Europske unije, pa tako i Hrvatska, koriste i druge fondove: Europski fond za ribarstvo koji osigurava održivo ribarstvo i industriju akvakulture, Europski fond za garancije u poljoprivredi čiji je cilj osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednim proizvođačima te Europski fond za ruralni razvoj koji financira programe za ruralni razvoj. Osim navedenih, Hrvatska kao nova članica Europske unije koristi i Schengenski i Prijelazni instrument. Kroz Schengenski instrument Hrvatska je do kraja 2013. godine na raspolaganju imala 40 milijuna eura, a kroz Prijelazni instrument 29 milijuna eura.²⁰

Slika 3. Instrumenti Kohezijske politike

Izvor: <http://www.adria-bonus.com/2336/strukturni-fondovi-i-programi-unije-prijelaz-iz-ipa-e-u-strukturne-fondove/> (3.6.2014.)

4.2. Projekti financirani kroz IPA program za jačanje Kohezijske politike

IPA projekt 2011 „Ex ante evaluacija programskih dokumenata za programe financirane iz zajedničkog strateškog okvira 2014. - 2020.“ Provedba okvirnog ugovora ovog projekta započela je 13. studenog 2013. godine, a sredstva za provedbu osigurana su iz programa pretprijetne pomoći IPA za 2013. godinu. Proračun okvirnog ugovora iznosi 298.582,00 eura. Kroz program IPA osigurano je 90% sredstava potrebnih za provedbu ovog projekta, a preostalih 10% osigurala je Republika Hrvatska iz svojih

²⁰ O programima EU. Strukturni instrumenti. <http://www.safu.hr/hr/o-programima-eu/strukturni-instrumenti>

izvora. Cilj je ovog projekta ojačati Hrvatske razvojne kapacitete osiguravajući optimalnu povezanost između Kohezijske politike i EU strategije u Hrvatskoj. Kroz ovaj projekt provode se i strateške procjene utjecaja na okoliš gotovih operativnih programa.

IPA 2008 Twinning projekt „Jačanje kapaciteta za učinkovito upravljanje sredstvima Kohezijske politike EU.“ Ovaj projekt započet je u rujnu 2011. godine, a provodio se 11 mjeseci. Proračun projekta iznosio je 2 milijuna eura od čega je 95% sredstava osigurano kroz instrument IPA. Kroz ovaj projekt nastojali su se ojačati kapaciteti za provedbu strukturnih fondova i Kohezijskog fonda u Hrvatskoj te ojačati ispravno i učinkovito upravljanje sredstvima.

IPA 2008 projekt „Ex ante evaluacija programskih dokumenata i jačanje evaluacijskih kapaciteta za EU fondove u post-pristupnom razdoblju.“ Glavni cilj projekta bio je doprinijeti učinkovitoj provedbi i upravljanju fondovima Kohezijske politike Europske unije u Republici Hrvatskoj. Projekt je bio velikim dijelom financiran sredstvima iz programa IPA, dok je 10% bilo osigurano kroz nacionalni proračun. Proračun samog projekta iznosio je 462.912,46 eura.

IPA 2008 projekt „Uspostava integriranog informacijskog sustava za upravljanje Kohezijskim fondom i strukturnim fondovima (MIS).“ Provedba ovog projekta započela je 18. lipnja 2012. godine. Proračun projekta iznosio je 948,950 eura od čega se 90% financiralo iz programa IPA. Svrha projekta je uspostavljanje informacijskog sustava kako to zahtijeva Europska Kohezijska politika.

IPA 2009 projekt „Podrška Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u preuzimanju uloge budućeg jedinstvenog upravljačkog tijela i provođenju pripremnih aktivnosti vezanih za učinkovitu provedbu principa Kohezijske politike Europske unije vezanih za financijsko upravljanje i kontrolu u razdoblju 2014. - 2020.“ Projekt je započeo 18. ožujka 2013., a završio u prosincu iste godine. Glavni je cilj projekta uspostava sveobuhvatnog sustava upravljanja i kontrole strukturnih instrumenata EU.²¹

²¹ EU fondovi. <http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=411>

4.3. Tri najuspješnija lokalna EU projekta u Republici Hrvatskoj 2010. – 2012.

Europska unija usmjerena je na povećanje životnog standarda u slabije razvijenim regijama, što se vidi prema sredstvima koja su na raspolaganju Republici Hrvatskoj. Ono što je posebno bitno za Hrvatsku jest da se sva dobivena sredstva što bolje i pametnije iskoriste. Zbog toga je mnogo truda i resursa uloženo za provedbu određenih projekata koji imaju veliki i bitan utjecaj na gospodarstvo i razvitak Hrvatske.

4.3.1. Razvojem umjetničkih vještina do svijeta rada

Projekt namijenjen osobama s invaliditetom na području Sisačko – moslavačke županije ukazao je na problem njihove nezaposlenosti. Osobe s invaliditetom teško se zapošljavaju i često nailaze na stereotipe o njihovoj nesposobnosti za rad. Kroz ovaj projekt provelo se dodatno obrazovanje osoba s invaliditetom kako bi se utjecalo i pomoglo kod razvoja njihovih talenata, mentalnih sposobnosti i kreativnosti i omogućio razvoj njihovog intelektualnog i umjetničkog potencijala. Unaprijeđena su njihova znanja i vještine pa su samim time postali konkurentniji na tržištu rada, podigli vlastite vještine pisanja životopisa i predstavljanja poslodavcu. Redovito su polazili radionice koje su se odvijale u adaptiranom Pučkom otvorenom učilištu u Kutini gdje su bili stvoreni uvjeti za kontinuirano provođenje raznih obrazovnih aktivnosti.

Ukupna vrijednost projekta iznosila je 102.543,64 eura, od čega je iz EU fondova bilo izdvojeno 71.799,85 eura i to iz programa IPA IV (Razvoj ljudskih potencijala), dok je iznos nacionalnog sufinanciranja bio 30.743,79 eura. Cilj projekta bio je pridonijeti povećanju zapošljivosti osoba s invaliditetom, smanjenju socijalne isključenosti kao i unapređenje njihovih znanja i vještina sukladno potrebama tržišta i njihovim specifičnim mogućnostima, što je ovim projektom i postignuto.²²

²² Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Ususret EU fondovima. Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2010.-2012., str. 8.-11.
http://www.mrrfeu.hr/userDocsImages/Publikacije/Ususret_EU_fonfovima_final%28web%29.pdf

4.3.2. Višnja Maraska (*Prunus Cerasus* var. *Marasca*) kao sastojak funkcionalne hrane

Projekt pod nazivom „Višnja Maraska kao funkcionalni sastojak hrane“ provodilo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u okviru projekta „Fond za ulaganje u znanost i inovacije“ (engl. *Science and Innovation Investment Fund – SIIF*). Provođenjem ovog projekta na području Zadarske županije, uz pomoć sredstava iz Europske unije, Laboratorij za procese sušenja i određivanja biološki aktivnih spojeva opremljen je suvremenom tehnologijom i stvoreni su preduvjeti za suradnju Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Centra Zadar i ciljnih skupina, a to su proizvođači i prerađivači voća i povrća, mediteranskih kultura te prehrambena industrija na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Kroz ovaj projekt stvoreni su uvjeti i veće mogućnosti suradnje spomenutih skupina kako bi povećali konkurentnost proizvoda na bazi spomenute višnje i drugih mediteranskih proizvoda prijenosom znanja i tehnologije u mala i srednja poduzeća. Vrijednost projekta iznosila je 496.800 eura, od čega je iz EU fondova odobreno 360.180,00 eura iz pretpripravnog programa IPA III C (Regionalni razvoj, regionalna konkurentnost 2007. – 2009.), dok je nacionalno sufinanciranje iznosilo 132.620,00 eura.

Glavni je cilj projekta bio razvoj i primjena novih tehnologija za sušenje raspršivanjem u proizvodnji funkcionalnih proizvoda na bazi višnje Maraske te doprinijeti održivom regionalnom razvoju. Cilj je bio i educirati i upoznati lokalne proizvođače te širu zajednicu s mogućim načinima prerade ove višnje te motivirati mlade inženjere i znanstvenike za usavršavanje u području prehrambene industrije. Osim što je kroz projekt ostvareno osnivanje laboratorija te provedena edukacija proizvođača i prerađivača o biološkoj vrijednosti višnje Maraske, proizvedena su i dva nova proizvoda na bazi višnje Maraske primjenom sušenja raspršivanjem.²³

²³ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Ususret EU fondovima. Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2010.-2012., str. 12. i 13.
http://www.mrrfeu.hr/userDocsImages/Publikacije/Ususret_EU_fonfovima_final%28web%29.pdf

4.3.3. CIVITAS ELAN

Projekt CIVITAS ELAN osnovan je s ciljem poboljšanja kvalitete života građana kroz kvalitetnija rješenja u gradskom prometu te poticanjem i promicanjem održivih, energetski učinkovitih i čistih načina odvijanja prometa. Projekt se provodio zajedničkim radom 39 partnera. Posebno se naglašavalo sudjelovanje javnosti u informiranju i podizanju svijesti građana o prometnim problemima te u donošenju odluka. Projekt se provodio u šest dinamičnih sredina (Slika 4.): Zagreb (Hrvatska), Ljubljana (Slovenija), Porto (Portugal), Brno (Češka), Gent (Belgija).

Projekt je obuhvaćao osam područja djelovanja: alternativna goriva i energetski učinkovita vozila, distribucija tereta, djelovanje na ponašanje u prometu, inovativne prometne usluge, integriranje različitih vrsta prijevoza, zaštita, sigurnost i zdravlje, prometna telematika, upravljanje mobilnošću prema specifičnim potrebama i zajedničke putničke usluge. Ukupna vrijednost projekta iznosila je nešto manje od 29 milijuna eura. Odobrena sredstva iz EU fondova iznosila su 18 milijuna eura, dok su ostatak osigurali partneri iz pet navedenih gradova.²⁴

Slika 4. Gradovi projekta CIVITAS ELAN

Izvor: <http://www.civitaszagreb.hr/o-projektu/> (5.6.2014.)

²⁴ CIVITAS za bolji i čistiji promet u gradovima ZAGREB. <http://www.civitaszagreb.hr/o-projektu/>

4.4. Fondovi Europske unije u Međimurskoj županiji

Budući da Međimurska županija ima veliki broj realiziranih projekata, pojavila se potreba za evidentiranjem rada i rezultata provedenih projekata iz Europske unije. Projekti financirani iz EU fondova nisu za Međimursku županiju važni samo zbog financijskih sredstava koja donose, već aktivno pridonose njezinu ugledu kroz ostvarena partnerstva, stečena nova znanja i iskustva te ojačane administrativne sposobnosti koje su jedina adekvatna priprema za sredstva koja su članstvom u EU puno veća. Projekti su financirani iz 13 programa Europske unije (Tablica 3.).

Podaci o prekograničnim programima suradnje u kojima su prijavitelji iz područja Međimurske županije, pokazuju da je ova županija bila veoma uspješna. U prekograničnim programima ukupno je provedeno 76 projekata prekogranične suradnje u kojima su sudjelovali partneri iz Međimurske županije, ukupne vrijednosti 26.665.226,54 eura u tri različita programa:

- Program za susjedstvo Slovenija-Mađarska-Hrvatska 2004.-2006. Interreg III A gdje je bilo provedeno 25 projekata ukupne vrijednosti 4.944.392,27 eura.
- IPA prekogranični program Slovenija-Hrvatska 2007.-2013. U sklopu ovog programa bilo je provedeno 25 projekata ukupne vrijednosti 7.399.475,80 eura.
- IPA prekogranični program Mađarska-Hrvatska 2007.-2013. sa 39 provedenih projekata ukupne vrijednosti 14.321.358,47 eura.

Ukupna vrijednost svih programa prikupljenih u bazu podataka Međimurske županije iznosila je 53.006.554,76 eura, od čega je vrijednost koju je sufinancirala Europska unija u razdoblju od 2003. do 2012. godine iznosila 30.388.411,22 eura. Dio projekata još je uvijek u fazi odobravanja; projekti IPA prekograničnog programa Slovenija-Hrvatska. Projekti pokrivaju razne sektore kao što su: zdravstvena skrb, energetika, okoliš, socijalna skrb, nacionalne manjine, tehnologija, promet, turizam, kultura, edukacija, poljoprivreda, razvoj ljudskih potencijala, gospodarstvo, edukacija i prekogranična suradnja.²⁵

²⁵ Međimurska županija. Županijska baza EU projekata, str. 1.-6. http://www.medjimurska-zupanija.hr/images/stories/eu/2013/Zupanijska_baza_EU_projekata_2013.pdf

Tablica 3. Broj projekata financiranih EU fondovima u Međimurskoj županiji

Program	Vrsta projekta	Ukupno
INTERREG	Inicijativa za prekograničnu suradnju između pograničnih područja na unutarnjim i vanjskim granicama EU	26
CARDS	Pomoć Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju	2
PHARE	Pomoć u pripremanju za članstvo u EU	6
SAPARD	Pretpristupna pomoć za poljoprivredu i ruralni razvoj	13
IPA program	Jedinstveni instrument pretpristupne pomoći	77
Europa za građane	Poticanje razvoja aktivnog europskog građanstva	1
LLP	Program za cjeloživotno učenje	3
Mladi na djelu	Program namijenjen mladima i organizacijama aktivnima u radu s mladima	5
IEE	Inteligentna energija u Europi	2
CIP	Okvirni program za konkurentnost i inovacije	1
Drugi program	Program zajednice na području javnog zdravlja	1
Programi MZOS-a	Program Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Bilateralna i multilateralna obrazovna suradnja	1
EIDHR	Europski instrument za demokraciju i ljudska prava	1
Ukupno		139

Izvor: http://www.medjimurska-zupanija.hr/images/stories/eu/2013/Zupanijska_baza_EU_projekata_2013.pdf (6.6.2014.)

4.5. Projekt Mura-Drava.Bike

Projekt Mura-Drava.Bike jedan je od uspješnijih projekata Međimurske županije. Predložio ga je regionalni koordinator Regionalne razvojne agencije Međimurje – REDEA, a provodio se na području Međimurske i Varaždinske županije u Hrvatskoj te Pomurske i Podravske regije u Sloveniji. Cilj projekta bio je uređenje i oblikovanje zajedničkog turističkog proizvoda na području prekogranične regije Hrvatske i Slovenije uzduž rijeka Mure i Drave. Ovim je projektom obilježeno i međusobno povezano oko 300 kilometara biciklističkih staza u Hrvatskoj i Sloveniji, a postavljena su i biciklistička odmorišta. Osnovano je osam novih turističkih proizvoda, dizajnirana web stranica, razvijene biciklističke karte s GPS navigacijom te izrađene vektorske karte. Osim toga, provodila se edukacija dvadeset biciklističkih vodiča za promotore biciklističkih staza, kao i brojni edukativni seminari za turističke ponuđače.

Projektom Mura-Drava.Bike uvelike se utjecalo na promicanje međimurskog turizma te na imidž cijele Hrvatske kroz promoviranje aktivnih oblika turizma koji su neškodljivi za prirodu i okoliš. Budući da je biciklizam vid turizma koji se najviše razvija u Europi, ovakav projekt trebao bi utjecati na povećanje turističkog dohotka i opsega biciklističkog turizma na regionalni i ruralni razvoj ne samo Hrvatske već i prekograničnog područja sa Slovenijom.

Ukupna vrijednost ovog, izrazito zahtjevnog i ambicioznog projekta, iznosila je 1.799.066,89 eura, od čega je iz fondova Europske unije bilo odobreno 1,494.503,48 eura (IPA II – Prekogranični program Slovenija – Hrvatska 2007.-2013.). Ostatak je financiran od strane svih hrvatskih partnera. Početak provedbe projekta bio je 1. kolovoza 2009., a završetak 15. lipnja 2012. godine. Projekt Mura-Drava.Bike uspješno je predstavljen i u inozemstvu, a redovno se predstavlja i u Sloveniji i Hrvatskoj. Izuzetno je bitno održavati tako uspješan projekt kroz obogaćivanje turističke ponude lokalnih ponuđača kako bi se pomoglo razvoju regije.²⁶

²⁶ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Ususret EU fondovima. Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2010.-2012., str. 125. i 126.
http://www.mrrfeu.hr/userDocs/Images/Publikacije/Ususret_EU_fonfovima_final%28web%29.pdf

5. PREDNOSTI I NEDOSTACI ULASKA HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU

Hrvatska je članstvom u Europskoj uniji postala dio najvećeg svjetskog gospodarstva. Zbog toga se u Hrvatskoj očekuje povećanje standarda, gospodarski rast, stvaranje novih radnih mjesta te rast plaća nakon određenog vremena. Osim toga, članstvo je snažan poticaj za daljnji politički i ekonomski razvoj Hrvatske, uz visoke standarde vladavine prava i kvalitetnije propise.

5.1. Nacionalni identitet

Europska unija poštuje i promiče raznolikost nacionalnih identiteta država članica što dokazuje i njezin moto „Ujedinjeni u različitosti“, a to znači da je i Hrvatska svojim jedinstvenim nacionalnim identitetom obogatila europsku raznolikost te su tako hrvatski državljani stekli identitet građana Europske unije. Osim toga, hrvatski je jezik ulaskom u EU postao službeni jezik Europske unije ravnopravan ostalima. Svaki hrvatski građanin ima pravo slobodno putovati i živjeti na području svih država članica i ima pravo glasa na lokalnim izborima u bilo kojoj državi članici u kojoj živi. Naposljetku, hrvatski građanin može dobiti zaštitu veleposlanstva bilo koje države članice u svim državama nečlanicama Europske unije, ukoliko nema hrvatskog veleposlanstva.

5.2. Nacionalni suverenitet

Budući da je Hrvatska članica Europske unije, vlastite interese može zastupati bolje nego što bi to bio slučaj da je ostala izvan Unije. Članstvom je dobila pravo na aktivno sudjelovanje u donošenju odluka na europskoj razini. Naime, Vijeće Europske unije, koje je uz Europski parlament zakonodavno tijelo Europske unije, vodilo je računa o tome da države članice sa više stanovnika imaju i više glasova, no ispostavilo se da nema velike razlike budući da Njemačka (80 milijuna stanovnika) ima 29 glasova, dok ih Hrvatska ima 7 što znači da je Hrvatska na neki način na dobitku.

5.3. Financije

Što se tiče financija, Republika Hrvatska postala je neto primateljica proračunskih sredstava, a to znači da bi iz Unijina proračuna trebala više sredstava primiti nego u njega uplaćivati. Učinkovito trošenje dobivenih sredstava pridonijet će pozitivnim trendovima razvoja gospodarstva, društva i zemlje u cjelini, a ona su namijenjena prometnoj infrastrukturi, upravljanju granicom, poljoprivredi (uključivši izravna plaćanja poljoprivrednicima), regionalnom razvitku i zaštiti okoliša. Kako bi korištenje europskih sredstava bilo uspješno, potrebno je sudjelovanje svih sektora, od poduzetnika koji će se javljati kao dobavljači i pružatelji usluga na projektima, ali kao izravni korisnici sredstava za svoje projekte, do neprofitnih organizacija, poljoprivrednih gospodarstava, jedinica lokalne i regionalne samouprave i državnih institucija.

5.4. Gospodarstvo

Članstvom Hrvatske u Europskoj uniji, hrvatsko bi gospodarstvo s vremenom trebalo imati velike koristi. Naime, ulaskom u EU, omogućava se slobodan pristup velikom europskom tržištu od 500 milijuna potrošača, konkurentnije poslovanje poduzetnicima te snižavanje izlazne cijene proizvoda. Osim toga, članstvom se otvaraju nova radna mjesta u konkurentnim poduzećima, pridonosi se boljem međunarodnom ugledu Hrvatske, a time i rastu stranih ulaganja. Sve to vodi prema višem životnom standardu i boljoj kupovnoj moći hrvatskih građana. Budući da je Hrvatska tek nedavno postala članicom Europske unije i u početnoj je fazi, ne vide se još konkretni rezultati, stoga će biti prikazani na primjerima članica EU kao što su Češka, Poljska, Slovačka, Slovenija koje su istima postale 2004. godine. Te članice pokazuju gospodarski rast, rast BDP-a i izvoza te stvaranje novih radnih mjesta. U spomenutim je državama stvoreno gotovo 3 milijuna novih radnih mjesta, s naglašenim rastom zapošljavanja mladih i radnika srednje dobi.²⁷

²⁷ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2011.). "Hrvatska – članica EU-a", *Hrvatska i Europska unija*, str. 6.-9.

5.5. Obrazovanje i mladi

Ulaskom u Europsku uniju, mladima se otvara niz mogućnosti i prilika, raznovrsnije obrazovanje nego do sad te veća mobilnost putem korištenja programa Europske unije namijenjenih obrazovanju, znanosti i istraživanju. Jedan od dobrih primjera je program Erasmus+ koji se temelji uglavnom na rješavanju problema nezaposlenosti mladih i poboljšanju vještina i zapošljivosti. Europska unija nudi niz prednosti i pozitivnosti kao što je povećanje gospodarskih prednosti za poduzetnike i zaposlenike otvaranjem svojeg tržišta za hrvatske proizvode te poboljšanjem njihove kvalitete i konkurentnosti. Osim toga, širi se prostor zapošljavanja mladih putem veće mobilnosti radne snage. Što se tiče strategije Europa 2020., izrazita se pažnja posvećuje obrazovanju i usavršavanju, istraživanju i mladima kao resursu Europske unije. Europska komisija je sve svoje inicijative za obrazovanje i usavršavanje okupila u jedinstveni program: Program za cjeloživotno učenje, a sastoji se od četiri potprograma: Comenius (za škole), Erasmus (za visoko školstvo), Leonardo da Vinci (za strukovno obrazovanje i usavršavanje) i Grundtvig (za obrazovanje odraslih).²⁸

5.5.1. Erasmus+ – Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport

Svaka država članica nadležna je za svoje sustave obrazovanja i osposobljavanja, a EU je podupire u postavljanju zajedničkih ciljeva i širenju dobre prakse. Erasmus+ program predviđen je za pomoć mladima i poticanje aktivnog sudjelovanja u društvu. Programom se pomaže više od 4 milijuna osoba, većinom mladih, da studiraju, osposobljavaju se i prikupljaju radno iskustvo ili volontiraju u inozemstvu. Osim toga, programom se pomaže 125 000 organizacija kako bi u suradnji sa srodnim organizacijama u drugim državama članicama modernizirale metode podučavanja i rad s mladima. Predviđa se da će se iz proračuna za ovaj program dodijeliti ukupno 14,7 milijardi eura.²⁹

²⁸ Europska komisija. Što ja imam od toga? Mogućnost za obrazovanje, kulturu i mlade u Europskoj uniji. <http://www.delhrv.ec.europa.eu/files/file/articles-Sto%20ja%20imam%20od%20toga-1302021476.pdf>

²⁹ Obrazovanje, osposobljavanje i mladi. http://europa.eu/pol/educ/index_hr.htm

5.6. Poljoprivreda

Ulaskom u Europsku uniju Hrvatska se nije morala odreći svojih tradicionalnih proizvoda, niti su nestali običaji kolinja i pečenja rakije za vlastite potrebe, kako se to prethodno mislilo. Naprotiv, iz proračuna Europske unije očekuju se izravna plaćanja te potpore za uređenje tržišta i ruralni razvoj. Takvi su primici u novim članicama, uz otvaranje europskog tržišta njihovim poljoprivrednim proizvodima, povećali prihode poljoprivrednika. A što se tiče poljoprivrednog zemljišta, Hrvatska je dogovorila prijelazno razdoblje u trajanju od 7 godina, što znači da strani državljani u tom periodu neće moći kupovati naša poljoprivredna zemljišta.

Osim spomenutih prednosti i promjena, članstvo u Europskoj uniji donosi mnoge druge promjene:

- Svi građani koji posjeduju Europsku karticu zdravstvenog osiguranja (Slika 5.) imaju pravo na sve hitne zdravstvene usluge na teret HZZO-a kao i građani države u kojoj se ozlijeđeni ili razboljeli pacijent nalazi.
- Pozivanje službe za hitne slučajeve putem besplatnog broja 112, koje je dostupno u cijeloj Europskoj uniji 24 sata dnevno.
- Putovanje u zemlje članice Europske unije samo sa osobnom iskaznicom, ali izdanom nakon 1. siječnja 2003. godine.
- Studiranje u članicama Europske unije pod istim uvjetima kao i studenti državljani te članice.
- Slobodna kupovina u bilo kojoj državi članici te dostava robe naručene poštanskim putem iz bilo koje države članice i to bez plaćanja carina.
- Hrvatski građani imaju pravo na europsku vozačku dozvolu i registarske pločice s oznakom Europske unije. Također, do 2033. godine stare vozačke dozvole zamijenit će nove u obliku osobnih iskaznica.
- Hrvatski građani kao građani Europske unije u trećim zemljama imaju pravo na konzularnu zaštitu veleposlanstva ili konzulata bilo koje druge države članice ukoliko Hrvatska u toj državi nema službeno predstavništvo.

- Građani Republike Hrvatske koji žive u nekoj od država Europske unije, imaju pravo glasa i kandidiranja na lokalnim i europskim izborima uz iste uvjete koji vrijede za njezine državljane.
- Brak sklopljen u bilo kojoj državi članici, odmah se priznava na području cijele Europske unije.
- Kupovanje automobila u bilo kojoj državi članici bez plaćanja carine. PDV se plaća ukoliko se kupuje novi automobil ili rabljeni od ovlaštenog prodavača, a za kupovanje od privatne osobe, plaća se trošarina.
- Hrvatski jezik postao je, pod svojim ustavnim imenom, 24. službeni jezik Europske unije, što znači da se svi akti Europske unije objavljuju u službenom listu Europske unije i na hrvatskom jeziku. U institucijama, agencijama i ostalim tijelima Europske unije, građani Republike Hrvatske mogu se obraćati na hrvatskom jeziku.³⁰

Slika 5. Primjer europske zdravstvene iskaznice

Izvor: <http://tvojdoktor.com/nove-zdravstvene-iskaznice-ulaskom-u-eu/>
(5.6.2014.)

³⁰ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2013.). „Što je novo i što se mijenja za hrvatske građane od 1. srpnja 2013.“ *Hrvatska 28. članica Europske unije*. str. 2. i 3.

5.7. Nedostaci i otežavajuće okolnosti članstva u Europskoj uniji

Osim brojnih prednosti, članstvo u Europskoj uniji ima i nedostataka. Osim što su Europska unija i euro u najvećoj krizi od svog postanka, Hrvatska će morati uplaćivati određene iznose u proračun Europske unije, a već je u prvih šest mjeseci članstva uplatila 267,7 milijuna eura. Iako Hrvatska dobiva više sredstava nego što daje u proračun Europske unije, ukoliko neće valjano i pravilno pripremiti projekte i dokumentaciju, dobivena će sredstva morati vratiti. Upravo zbog spomenutog učinka krize, ne može se očekivati nagli gospodarski rast i povećanje trgovine.

Nedostatak Europske unije u smislu sudjelovanja građana jest da su previše udaljeni od europske birokracije budući da mogu birati svoje predstavnike u Europskom parlamentu, no Europski parlament nema presudnu riječ u definiranju politika. Zbog otvaranja tržišta rada, Hrvatskoj prijete „odljev mozgova“ što znači da će izgubiti određeni postotak visokokvalificirane radne snage koji će otići u druge, boljestojeće zemlje Europske unije.

Članstvom u Europskoj uniji dodatno će porasti uvoz poljoprivrednih proizvoda iz drugih zemalja što bi moglo štetiti hrvatskim poljoprivrednicima. Osim toga, Hrvatska je morala dogovoriti kvote za proizvodnju mlijeka i šećera, dok su ribolovci obvezni odustati od nekih tradicionalnih alata i načina ribolova. Za nisko konkurentne domaće tvrtke negativne posljedice moglo bi izazvati otvaranje prometnog tržišta konkurenciji iz Europske unije. Značajno poskupljenje cigareta moglo bi negativno utjecati na duhansku industriju, a do kraja 2017. godine Hrvatska mora početi oporezivati cigarete kao i sve ostale države članice Europske unije. Osim cigareta, očekuje se poskupljenje osnovnih proizvoda: kruh, mlijeko, novine, lijekovi, ali i knjige.³¹

³¹ 28 prednosti i 28 otežavajućih okolnosti nakon ulaska u EU.

<http://www.hercegbosna.org/kolumne/politika/28-prednosti-i-28-otezavajucih-okolnosti-nakon-ulaska-u-eu-4963.html>

6. TURIZAM HRVATSKE I EUROPSKA UNIJA

Turizam je posljednjih godina jedna od najdinamičnijih djelatnosti hrvatskog gospodarstva i ima vrlo važnu ulogu u većini zemalja Europske unije. To je djelatnost koja dovodi najviše novaca u proračun Republike Hrvatske, dok se broj dolazaka turista svake godine povećava. Pristupanje Europskoj uniji značajno utječe na turistički sektor i to na više načina. Članstvo u Europskoj uniji znači i veću konkurenciju i kvalitetu usluga što pozitivno utječe na imidž Hrvatske i njezin turizam. Članstvo pretpostavlja i primjenu strožih standarda, što uz povećanje koristi donosi i veće troškove poslovanja turističkog sektora. Turisti diljem svijeta imaju želju posjetiti razvijene zemlje sa bogatom turističkom ponudom koje su u Europskoj uniji. Konkurentnost hrvatskog turizma osrednja je, no članstvom u Europskoj uniji ona se povećava budući da u Europskoj uniji vrijede određeni standardi i pravila koja vode razvoju u skladu sa suvremenom turističkom potražnjom.

Jedan od važnijih ciljeva europske unije cjelogodišnje je turističko poslovanje, što je za Hrvatsku izuzetno važno. Pristupanje Hrvatske Europskoj uniji, osim što će poboljšati sliku Hrvatske, kroz različite će aktivnosti, inicijative, dodatne turističke sadržaje izvan glavne turističke sezone i politiku Unije, pozitivno utjecati na imidž Hrvatske. Ukupna razina usluživanja u ugostiteljstvu Hrvatske postupno bi se mogla izjednačavati sa onom u razvijenim članicama i to zbog pojačanog interesa globalnih hotelskih brendova, povećanih mogućnosti zapošljavanja i stjecanja radnih iskustava u drugim članicama Europske unije. Osim toga, Hrvatsku će s vremenom posjećivati ljudi veće kupovne moći, što predstavlja i mogućnost rasta cijena.

Osim prednosti postoje i nedostaci koje za turizam Hrvatske donosi Europska unija: povećanje troškova poslovanja u ugostiteljskoj djelatnosti zbog primjene strožih propisa, investiranje javnog sektora u komunalnu infrastrukturu što će se odraziti na povećanje poreza, poremećaj na tržištu rada zbog ulaska stranih pravnih osoba na hrvatsko tržište, povećanje stupnja izgrađenosti iznad razine dugoročne održivosti zbog pojačanog interesa stanovnika Europske unije za posjedovanjem nekretnina u Hrvatskoj, što podrazumijeva gubitak ekskluzivnosti destinacije, dok bi inozemna

konkurencija, operativni standardi i kvaliteta menadžmenta mogla otežati poslovanje domaćih hotelskih kuća.

Europska unija određuje sve privredne grane pa tako i turizam. Vodi brigu o izbjegavanju štetnog utjecaja na okoliš, kulturnom nasljeđu te kvaliteti usluga putem zajedničke turističke politike kroz određena pravila i standarde o turizmu te na taj način utječe na razvoj turizma postojećih i novih članica Europske unije. Hrvatska bi postepeno mogla postati destinacija gdje će rasti potražnja turista srednje, više i visoke kupovne moći tijekom cijele godine, na području cijele države. Da bi se to moglo postići, bitno je unaprijediti raznovrsnost turističkih proizvoda i odnos prema resursima te načinu korištenja prostora.³²

³² Švaljek, S. (2007.). Pristupanje Europskoj uniji: očekivani ekonomski učinci. Zagreb, Ekonomski institut, str. 79-86.

7. ISTRAŽIVANJE ZADOVOLJSTVA MLADIH ULASKOM HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU

Nezaposlenost i nezadovoljstvo građana trenutno je veliki problem u Republici Hrvatskoj. Hoće li članstvo u Europskoj uniji pomoći Hrvatskoj da se izvuče iz gospodarske krize te poveća zaposlenost i zadovoljstvo građana, a posebno mladih, još uvijek je nepoznanica. Prema podacima Eurostata za travanj, Hrvatska je stopa nezaposlenosti mladih (do 25. godine) oko 49% i ujedno je treća najveća stopa nezaposlenosti mladih u Europskoj uniji, dok stopa nezaposlenosti mladih do 29 godina iznosi 34,4%.³³ Kako bi se dobili rezultati mišljenja populacije mlađe životne dobi o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji, provedeno je istraživanje pod nazivom „Hrvatska i Europska unija“.

7.1. Svrha i cilj istraživanja

Provedeno istraživanje odnosi se na članstvo Hrvatske u Europskoj uniji, a budući da Europska unija mladima nudi mnoštvo mogućnosti, primarni su ciljevi istraživanja definiranje zadovoljstva i upoznatosti mladih članstvom Hrvatske u Europskoj uniji, a ono bi trebalo dati odgovore na slijedeća pitanja:

1. Koliko je populacija mlađe životne dobi zadovoljna članstvom Hrvatske u Europskoj uniji?
2. Kakva je razina upoznatosti mladih fondovima Europske unije i što misle o njihovoj iskoristivosti u RH?
3. Kakvu budućnost očekuju u Hrvatskoj kao članici Europske unije te koja je vjerojatnost da će je napustiti zbog zapošljavanja u drugoj državi članici?

³³ European Commission. Unemployment statistics.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

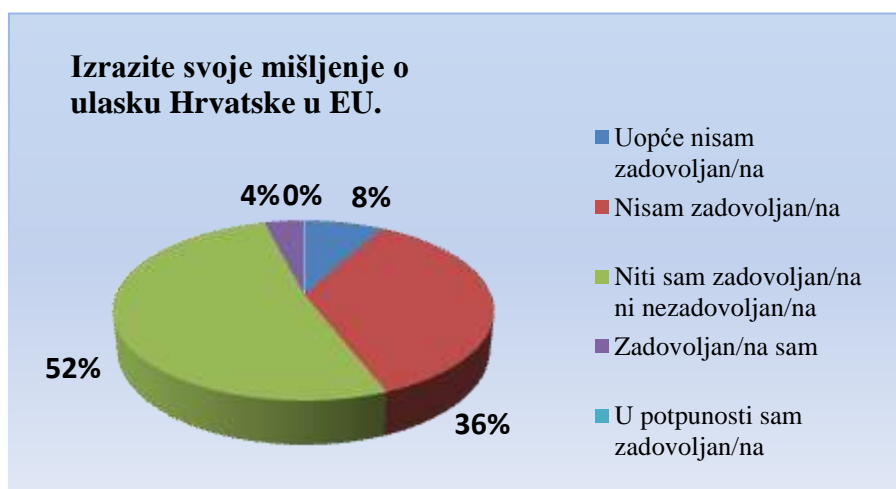
7.2. Metodologija, instrument i uzorak

Za provedbu ankete i prikupljanje podataka korištena je opisna ili deskriptivna metoda na temelju ispitivanja gdje se do primarnih podataka dolazi putem anketnog upitnika. Anketiranje je provedeno u lipnju 2014. godine na uzorku od 50 ispitanika i to *online* anketnim upitnikom koji se sastoji od 10 pitanja (Prilog 1.), a distribuiran je putem elektroničke pošte i društvenih mreža. Sudjelovanje u anketi bilo je anonimno.

7.3. Rezultati provedenog istraživanja

Nakon prikupljanja podataka, slijedi sažeto predstavljanje rezultata. Istraživanje je obuhvatilo 14 (28%) muških i 36 (72%) ženskih osoba, a najčešće u dobi od 18 – 24 godine (74%), dok je ispitanika ispod 18 godina bilo 6%, a ispitanika od 25 – 30 godina 20%. Primarni cilj istraživanja bio je istražiti zadovoljstvo mladih članstvom Hrvatske u Europskoj uniji. Na pitanje o razini zadovoljstva članstvom, ispitanici su najviše odgovarali srednjom ocjenom, dakle da nisu ni zadovoljni ni nezadovoljni (52% ili 26 ispitanika). Da nije zadovoljno odgovorilo je 36% ili 18 ispitanika, a da uopće nije zadovoljno 8% ili 4 ispitanika. Da je zadovoljno odgovorilo je svega dvoje ispitanika ili 4%, dok nitko od ispitanika nije odgovorio da je u potpunosti zadovoljan. Prema tome, slijedi zaključak da je više ispitanika nezadovoljno nego zadovoljno članstvom Hrvatske u Europskoj uniji (Grafikon 1.).

Grafikon 1. *Zadovoljstvo mladih članstvom Hrvatske u Europskoj uniji*

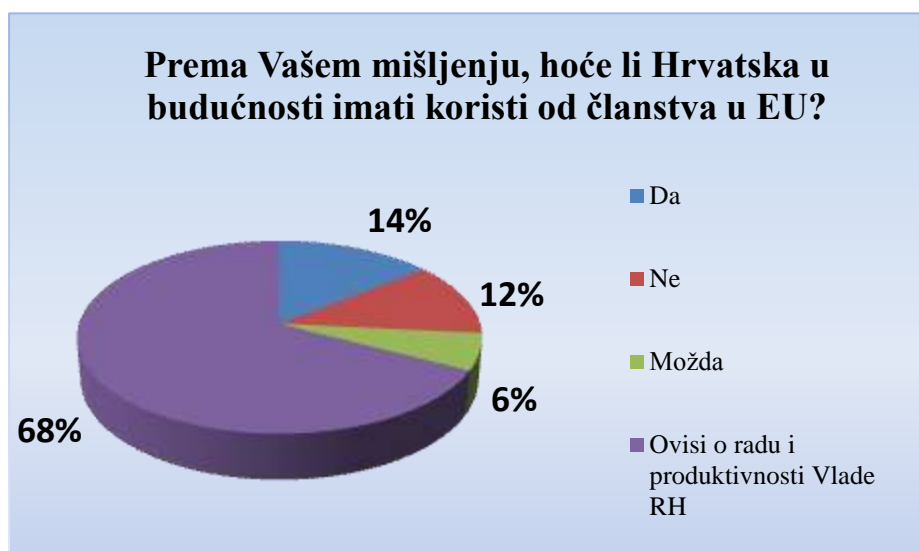

Izvor: *Prema rezultatima istraživanja*

Osim trenutnog zadovoljstva mladih, cilj je bio istražiti i njihovo mišljenje o budućnosti Hrvatske kao članice Europske unije te hoće li imati koristi od članstva. Najviše se ispitanika izjasnilo da je prije svega bitna produktivnost i rad Vlade Republike Hrvatske (66% ili 33 ispitanika), da će imati koristi misli 14% ili 7 ispitanika, da neće misli 12% ili 6 ispitanika, svega 3 ispitanika ili 6% odgovorila su sa možda, dok je jedan odgovorio da uopće nema mišljenje o tome (Grafikon 2.).

Unatoč tome što više ispitanika misli da će Hrvatska imati koristi od članstva u Europskoj uniji, razinu slaganja sa tvrdnjom da će članstvo u Europskoj uniji Hrvatskoj pomoći kod izlaska iz gospodarske krize, ispitanici su ocijenili sa srednjom ocjenom 2,54. Čak 17 (34%) ispitanika odgovorilo je da se ne slaže, petero njih (10%) se uopće ne slaže, dok se samo četvero (8%) slaže, a u potpunosti se ne slaže nijedan ispitanik. Najčešći odgovor bio je „niti se slažem niti ne slažem“ (48% ili 24 ispitanika).

Grafikon 2. *Mišljenje o koristima Hrvatske od članstva u Europskoj uniji*

Izvor: *Prema rezultatima istraživanja*

Europska unija trebala bi pomoći Hrvatima kod obrazovanja i zapošljavanja, a posebice mlađoj populaciji, no rezultati istraživanja pokazuju da mladi ne dijele takvo mišljenje. Da će im članstvo Hrvatske u Europskoj uniji pomoći kod obrazovanja i zapošljavanja u Hrvatskoj misli 36% ili 18 ispitanika, čak 62% ili 31 osoba misli da im neće pomoći, dok je jedna osoba odgovorila da će joj članstvo možda pomoći kod zapošljavanja.

Vežano uz navedeno pitanje, od ispitanika se htjelo doznati kolika je vjerojatnost da će napustiti Republiku Hrvatsku zbog zapošljavanja i obrazovanja u drugim zemljama članicama. Hrvatsku namjerava napustiti 30% ili 15 ispitanika, čak 48% ili 24 ispitanika namjerava ju napustiti ukoliko se situacija u njoj ne promijeni, dok je samo dvoje ispitanika (8%) odgovorilo da će možda napustiti Hrvatsku (Grafikon 3.).

Grafikon 3. *Vjerojatnost napuštanja Republike Hrvatske*

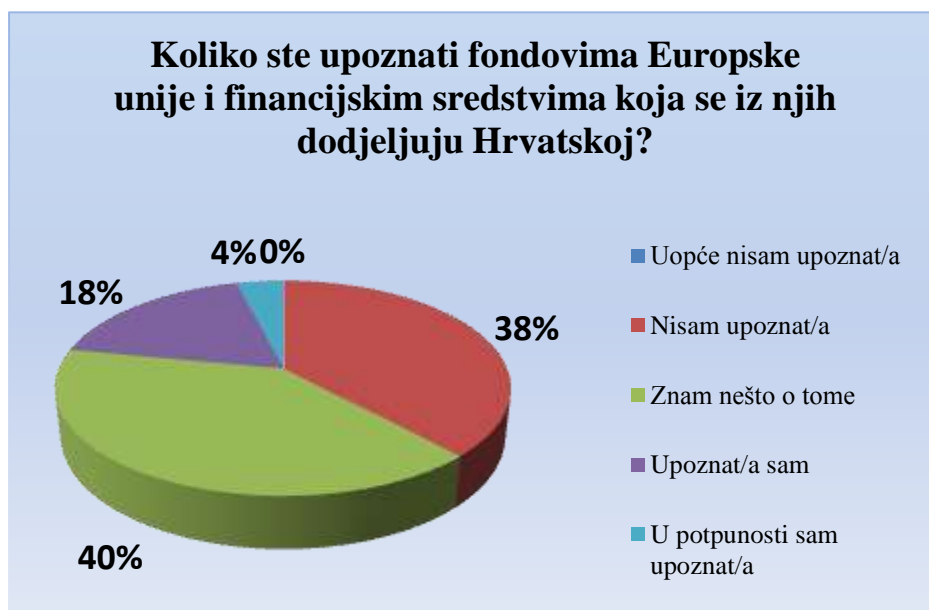
Izvor: *Prema rezultatima istraživanja*

S obzirom da se Hrvatskoj dodjeljuju određena sredstva iz fondova Europske unije putem kojih se financira mnoštvo projekata, a na raspolaganju je i znatan dio sredstava namijenjen ulaganju u rast i radna mjesta, jedan od ciljeva istraživanja bio je doći do rezultata kolika je razina upoznatosti mladih fondovima Europske unije.

Mladi misle da je razina iskorištenosti financijskih sredstava iz fondova Europske unije loša, to misli čak 66% ili 33 ispitanika, dok onih koji misle da je dobra ima samo 6 ili 12%. Njih 11 ili 22% reklo je da nema mišljenje o tome.

Upoznatost fondovima i financijskim sredstvima koja se Hrvatskoj dodjeljuju iz fondova Europske unije ocijenjena je srednjom ocjenom 2,88. Najviše je mladih koji znaju samo nešto o tome (40% ili 20 ispitanika), slijede ih ispitanici koji nisu upoznati, (38% ili 19 ispitanika), 18% ili 9 ispitanika reklo je da su upoznati, a svega dvije osobe (4%) izjasnile su se da su u potpunosti upoznate ovom tematikom (Grafikon 4.).

Grafikon 4. Razina upoznatosti fondovima Europske unije

Izvor: Prema rezultatima istraživanja

7.4. Zaključak istraživanja

Zaključno je bitno naglasiti da su ispitanici osrednje zadovoljni članstvom Hrvatske u Europskoj uniji. Ova ocjena nije loša, no treba uzeti u obzir da prevladava broj nezadovoljnih ispitanika naspram zadovoljnih. Hrvatska bi mogla imati koristi od članstva u Europskoj uniji, pri čemu je izuzetno bitna produktivnost i rad Vlade

Republike Hrvatske, no teško da će Europska unija uvelike pomoći Hrvatskoj kod izlaska iz gospodarske krize i zapošljavanja, misle ispitanici. Ujedno su navedena mišljenja razlog mogućeg napuštanja Hrvatske zbog boljih mogućnosti u drugim državama članicama.

Veoma je bitno svim građanima omogućiti što potpunije informacije o Europskoj uniji, svim njenim specifičnostima i fondovima iz kojih Hrvatska dobiva znatna financijska sredstva, a o kojima ispitanici ne znaju mnogo.

Usprkos ovakvim rezultatima, kod ispitanika prevladava mišljenje da je dobro što je Hrvatska ušla u Europsku uniju, to misli čak 52% ispitanika. Prema tome, dugoročno bi Hrvatska mogla imati koristi od članstva, no odgovarajući naponi bitna su pretpostavka za ostvarivanje takvih ciljeva.

8. ZAKLJUČAK

Iako je svjetska kriza nije zaobišla, Europska unija je i dalje prva trgovačka sila svijeta. Unatoč tome što obuhvaća samo 7% svjetskog stanovništva, predstavlja gotovo trećinu svjetskog gospodarstva. Integriranje u Europsku uniju dugoročno bi trebalo pridonijeti bržem gospodarskom rastu i restrukturiranju Hrvatske te njezinu ukupnom razvoju uz visoke standarde vladavine prava i kvalitetnije propise. S druge strane, budući da integriranje podrazumijeva i visoke troškove prilagodbi i izgradnje administrativne infrastrukture, potrebno je računati i na njih, naročito u početnom, kratkoročnom razdoblju.

Uključivanje u Europsku uniju donosi mogućnost ravnopravnog sudjelovanja na jedinstvenome europskom tržištu, korištenja prednosti slobodnog protoka roba, usluga, radne snage i kapitala, dotoka investicija i novih tehnologija te pristupa strukturnim fondovima Europske unije. Europski fondovi predstavljaju pomoć kod ravnomjernog razvoja hrvatskih regija, modernizacije poljopivrede, očuvanja okoliša, razvoja infrastrukture i kvalitetnijeg obrazovanja.

Iako se prema svemu navedenom može zaključiti da Republika Hrvatska ima koristi od fondova Europske unije, situacija u stvarnome životu nešto je drugačija; nezaposlenost raste, a građani su sve nezadovoljniji. Za korištenje Europskog socijalnog fonda i drugih instrumenata Europske unije za poticanje zapošljavanja, potrebno je uložiti mnogo više truda i napora od dosad pokazanog.

Na kraju treba naglasiti da je članstvo u Europskoj uniji velika prilika, ali može ostati samo prilika ako cijelo hrvatsko društvo ne bude konkurentnije te time pomogne konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva. Bitno je naglasiti da će članstvo u Europskoj uniji olakšati mobilnost i stjecanje dragocjenih inozemnih iskustava, no važno je nakon toga korisno ih primijeniti u Hrvatskoj.

9. LITERATURA

- 1) Mintas – Hodak, Lj. i sur. (2004.). Uvod u Europsku uniju. Zagreb, MATE d.o.o., Zagrebačka škola ekonomije i managementa - Centar za europske studije.
- 2) Švaljek, S. (2007.). Pristupanje Europskoj uniji: očekivani ekonomski učinci. Zagreb, Ekonomski institut.
- 3) Hrvatska gospodarska komora (2013.). *Zajednička poljoprivredna politika: što, zašto i kako?*
- 4) Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2011.). *Hrvatska i Europska unija.*
- 5) Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2012.). *Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do članstva.*
- 6) Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2013.). *Hrvatska 28. članica Europske unije.*
- 7) Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2011.). *Mitovi i legende o Europskoj uniji.*
- 8) Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. *Sve što ste htjeli znati o Europskoj uniji.*
- 9) Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske (2012.). *Što donosi članstvo u Europskoj uniji - Pregled pregovaračkih poglavlja.*
- 10) Zakon o deviznom poslovanju, NN 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 92/09, 133/09, 153/09, 145/10, 76/13 (članak 7. točka 2.)
- 11) CIVITAS za bolji i čistiji promet u gradovima ZAGREB.
<http://www.civitaszagreb.hr/o-projektu/> (5.6.2014.)
- 12) European Commission. Unemployment statistics.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics (22.6.2014.)
- 13) EU fondovi.
<http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=411> (4.6.2014.)
- 14) Europska komisija. Što ja imam od toga? Mogućnost za obrazovanje, kulturu i mlade u Europskoj uniji.
<http://www.delhrv.ec.europa.eu/files/file/articles-Sto%20ja%20imam%20od%20toga-1302021476.pdf> (18.6.2014.)

- 15) Krasnec, T. Njemačka i Austrija uvele nam blokadu, po posao u Irsku i Dansku.
<http://www.vecernji.hr/hrvatska/njemacka-i-austrija-uvele-nam-blokadu-po-posao-u-irsku-i-dansku-574727> (20.5.2014.)
- 16) Međimurska županija. Županijska baza EU projekata.
http://www.medjimurska-zupanija.hr/images/stories/eu/2013/Zupanijska_baza_EU_projekata_2013.pdf
(4.6.2014.)
- 17) Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Ususret EU fondovima. Najuspješniji lokalni EU projekti u Hrvatskoj 2010.-2012.
http://www.mrrfeu.hr/userDocsImages/Publikacije/Ususret_EU_fonfovima_final%28web%29.pdf (29.5.2014.)
- 18) Obrazovanje, osposobljavanje i mladi.
http://europa.eu/pol/educ/index_hr.htm (5.6.2014.)
- 19) O programima EU.
<http://www.safu.hr/hr/o-programima-eu/prva-generacija-eu-fondova> (3.6.2014.)
- 20) Pravila o radu državljana država članica Europske unije i članova njihovih obitelji.
<http://www.mrms.hr/pravila-o-radu-drzavljana-drzava-clanica-europske-unije-i-clanova-njihovih-obitelji-2/> (20.5.2014.)
- 21) Pregled odnosa EU-a i Hrvatske.
<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=hr&content=62> (29.4.2014.)
- 22) Štingl, K. Unutarnje tržište Europske unije i temeljne slobode.
<http://www.iusinfo.hr/dailycontent/Topical.aspx?id=14613> (19.5.2014.)
- 23) 28 prednosti i 28 otežavajućih okolnosti nakon ulaska u EU.
<http://www.hercegbosna.org/> (18.6.2014.)

POPIS PRILOGA

Popis slika

Slika 1. <i>Potpisivanje Ugovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji</i>	3
Slika 2. <i>Kronologija fondova Europske unije</i>	12
Slika 3. <i>Instrumenti Kohezijske politike</i>	15
Slika 4. <i>Gradovi projekta CIVITAS ELAN</i>	19
Slika 5. <i>Primjer europske zdravstvene iskaznice</i>	27

Popis tablica

Tablica 1. <i>Financijska sredstva dobivena kroz pretpristupne fondove EU</i>	13
Tablica 2. <i>Pregled IPA komponenti i financijska alokacija u razdoblju od 2007. - 2013.</i>	14
Tablica 3. <i>Broj projekata financiranih EU fondovima u Međimurskoj županiji</i>	21

Popis grafikona

Grafikon 1. <i>Zadovoljstvo mladih članstvom Hrvatske u Europskoj uniji</i>	32
Grafikon 2. <i>Mišljenje o koristima Hrvatske od članstva u Europskoj uniji</i>	33
Grafikon 3. <i>Vjerojatnost napuštanja Republike Hrvatske</i>	34
Grafikon 4. <i>Razina upoznatosti fondovima Europske unije</i>	35

Prilog 1. Anketni upitnik

DOBRODOŠLI!

Ovu anketu pod nazivom "Hrvatska i Europska unija" provodi Veronika Đuran, studentica Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, smjer turizam, u svrhu istraživanja (ne)zadovoljstva mladih članstvom Hrvatske u Europskoj uniji.

Anketa se sastoji od 10 pitanja. Odgovori će biti analizirani i upotrijebit će se za izradu završnog rada.

Sudjelovanje u anketi je ANONIMNO što znači da će se podaci koristiti samo u skupnom obliku za statističke obrade i neće se analizirati na razini pojedinačnih odgovora. Popunjavanjem ankete dajete istraživaču Vaš pristanak da podatke koristi isključivo u navedene istraživačke svrhe.

Hvala na sudjelovanju.

1. Izrazite svoje mišljenje o ulasku Hrvatske u EU.

- a) Dobro je što je Hrvatska ušla u EU
- b) Loše je što je Hrvatska ušla u EU
- c) Drugo _____

2. Izrazite svoju razinu slaganja ili neslaganja sa slijedećom tvrdnjom: članstvo Hrvatske u EU pomoći će Hrvatskoj da izađe iz gospodarske krize.

- a) Uopće se ne slažem
- b) Ne slažem se
- c) Niti se slažem niti se ne slažem
- d) Slažem se
- e) U potpunosti se slažem

3. Prema Vašem mišljenju, hoće li Hrvatska u budućnosti imati koristi od članstva u EU?

- a) Da
- b) Ne
- c) Možda
- d) Ovisi o radu i produktivnosti Vlade RH
- e) Drugo _____

4. Mislite li da će Vam članstvo Hrvatske u Europskoj uniji pomoći kod obrazovanja i zapošljavanja u RH?

- a) Da
- b) Ne
- c) Možda

5. Namjeravate li napustiti Hrvatsku zbog obrazovanja ili zapošljavanja u drugim državama članicama?

- a) Da
- b) Ne
- c) Možda
- d) Da, ako se situacija u Hrvatskoj ne promijeni
- e) Nisam razmišljao/la o tome
- f) Drugo _____

6. Koliko ste upoznati fondovima Europske unije i financijskim sredstvima koja se iz njih dodjeljuju Hrvatskoj?

- a) Uopće nisam upoznat/a
- b) Nisam upoznat/a
- c) Znam nešto o tome
- d) Upoznat/a sam
- f) U potpunosti sam upoznat/a

7. Kakva je, prema Vašem mišljenju, razina iskorištenosti financijskih sredstava koja se dodjeljuju Hrvatskoj iz fondova Europske unije?

- a) Dobra
- b) Loša
- c) Ne znam ništa o tome
- d) Drugo _____

8. Koliko ste zadovoljni članstvom Hrvatske u Europskoj uniji?

- a) Uopće nisam zadovoljan/na
- b) Nisam zadovoljan/na
- c) Niti sam zadovoljan/na ni nezadovoljan/na
- d) Zadovoljan/na sam
- e) U potpunosti sam zadovoljan/na

9. Dob

- a) <18
- b) 18 – 24
- c) 25 – 30
- d) 31 – 40
- e) >40

10. Spol

- a) Muški
- b) Ženski